

In memoriam

Tatjana Hojan (1938–2022)

Žalni govor, 21. oktobra 2022

Tatjana Hojan je bila vse od svoje prve zaposlitve pa do nenadne smrti ne-ločljivo povezana z delovanjem Slovenskega šolskega muzeja, ki je postal njen drugi dom. V njem je bilo njeno prvo in hkrati zadnje delovno mesto kustosinje bibliotekarke. In tudi po upokojitvi je vsak delovni dan, ne glede na dopuste ali počitnice, prihajala med nas, nadaljevala svoje strokovno in raziskovalno delo ter s svojim bogatim znanjem nesebično pomagala tako zaposlenim kot tudi zunanjim uporabnikom muzejske knjižnice. Že drugi dan njene odsotnosti je med sodelavci zbudil začudenje, kako to, da danes ni Tatjane. Nepričakovano in težko je bilo sporočilo o njenem slovesu, saj je bila z nami še nekaj dni prej v prav prešernem razpoloženju.

Tatjana je bila tiha, mirna, včasih skoraj otroško preprosta, predvsem pa je bila delovna kot mravljica, ki je vse svoje naloge opravila zavzeto in požrtvovalno ter vedno med prvimi. Ni poznala odlašanja, saj je svoje delo in poslanstvo pojmovala odgovorno. Tudi smisla za humor ji ni manjkalo in je mnoge zaskrbljene obraze razveselila s svojo optimistično naravo. Bila je kot nekakšen svetilnik, ki se z žarki dotakne vsakogar posebej. Prijetno je bilo v njeni družbi, ker je bila srčen človek. Neprecenljiv je bil njen prispevek pri vzbujujanju prijaznega delovnega in ustvarjalnega razpoloženja v muzeju in posebej v čitalnici, kjer je imela do konca svoj stol, mizo in računalnik. Bila je zelo praktičen človek in se je že v pozni starosti naučila uporabljati računalnik ter se s svetom povezovati po elektronski pošti.

Kot diplomantka slovenskega jezika s književnostjo je svoje strokovno delo posvetila bibliotekarstvu, opravljala pa je tudi vrsto drugih strokovnih del, ki so potrebna pri delovanju vsakega muzeja. Pripravila je več občasnih razstav z razstavnimi katalogi. Kot ena od prvih raziskovalk se je začela ukvarjati z zgodovino ženskega šolstva in učiteljstva ter položajem žensk na področju vzgoje in izobraževanja v preteklosti. Sodelovala je tudi v raziskovalnem projektu o izobraževanju odraslih. Najbolj je znana kot avtorica številnih bibliografij, posebej o najstarejših učiteljskih in mladinskih revijah ter časopisih.

Z njenim imenom je povezanih več kot štiristo poljudnih, strokovnih in izvirno znanstvenih prispevkov s področja šolske zgodovine v samostojnih muzejskih publikacijah in strokovno-znanstvenih revijah ter zbornikih. S svojo ustvarjalnostjo je najbolj zaznamovala Šolsko kroniko – revijo za zgodovino šolstva in

vzgoje, ki jo že 31 let izdaja Slovenski šolski muzej. Z njo je bila najbolj povezana, saj skoraj ni redne številke, v kateri ne bi bilo njenega prispevka. Rubrika Drobti-nice iz šolske preteklosti pa je v celoti njeno delo. V letošnji zadnji številki so izšli tudi njeni spomini na obdobje aktivne zaposlitve v muzeju.

Sodelavci Slovenskega šolskega muzeja se bomo Tatjane bolj kot po vsem drugem radi spominjali zlasti po toplini in prijaznosti, ki smo ju čutili v med-sebojnih odnosih. Z izkazovanjem majhnih pozornosti in pripravljenostjo pomagati sočloveku, naj si bo začetniku ali že uveljavljenemu raziskovalcu, je kazala na temeljne vrednote našega sobivanja. V tem je bila zares nepogrešljiva.

Draga Tatjana, v imenu vseh sodelavcev Slovenskega šolskega muzeja se ti iskreno zahvalim za navzočnost med nami. Hvala za to, da si bila – takšna, kot si bila. Zapustila si nam veliko tega, kar na koncu življenja največ šteje. Veseli in sproščeni smo bili v tvoji družbi. Veseli tvoje neobremenjenosti in sproščenosti, ki sta nas poživiljali. Z odkrito naklonjenostjo in izkazano pozornostjo si sprejemala nove muzejske sodelavce in se z nami veselila dosežkov muzeja. S svojo navzoč-nostjo in delovanjem si se neločljivo zapisala v zgodovino Slovenskega šolskega muzeja. Pogrešali te bomo, ker si bila do konca del naše družine. Počivaj v miru.

mag. Stane Okoliš

O naši Tatjani

Tatjana me je že prvi dan službe razveselila s publikacijami muzeja, da se seznanim z delom muzeja, namesto da bi mi naložila v branje pravne akte, samoupravne sporazume in kar je še tega. In me nato postopoma vpeljevala v raziskovanje zgodovine šolstva: »Že poznaš, si že to videl ...,« je večkrat prišla z zame novimi knjigami in knjižicami. Skoraj dvajset let starejšo sodelavko sem še več let spoštljivo vikal, saj sem ji tudi tako hotel izkazati spoštovanje za delovno pomoč. A sčasoma je bilo treba prijateljsko komunikacijo poenostaviti.

Presenetljivo odprta je bila Tatjana tudi do tehničnih novosti. Ko smo po-leti 1989 dobili prvi računalnik, sva se ga družno lotila. Z veseljem sem kasneje spremljal tudi njeno sodelovanje z mladimi, ki so prihajali v muzej in so se kar uspešno našli in ujeli ... Resnično rada je povedala, kar je vedela, pokazala in so-delovala, hvaležna pa je bila za moderno računalniško pomoč.

Ko je Tatjana po dopolnjenih 35 letih dela želela še izkoristiti možnost 40-letne redne zaposlitve, ji je muzej v skupno veselje in korist to omogočil, po upokojitvi pa smo jo na drug način obdržali pri nas z mestom v obnovljeni čital-nici muzeja. Kolikokrat nam je vsa ta leta ustregla z blago lekturo in s pozorno korekturo naših besedil! Vse plati sodelovanja so se prepletale, da je rada – čeprav le za dve ali tri ure – prihajala v muzej, kjer je bila kot doma in kot še v službi.

Če je Šolska kronika ob 100-letnici muzeja zapisala, da je Tatjana z vsemi dobrimi lastnosti delovno zavzete sodelavke, ki niti jamrati ni znala, »kot žlahtni